

De regels kloppen, de uitkomst niet

Waarom naleving wordt afgerekend op inspanning, en wat het Europese antiwitwaspakket daaraan verandert

In één oogopslag

De FATF beoordeelt landen op twee assen: hebben zij de regels, en werken die regels. Op de eerste as klom de wereld tussen 2012 en 2024 van 36% naar 76% naleving. Op de as die telt haalde 19% van 120 beoordeelde landen een hoog of substantieel niveau bij het verbeurdverklaren van crimineel vermogen, en Europol raamt al jaren dat ongeveer 1% van de criminele opbrengsten in de Unie uiteindelijk wordt afgenomen. Een sector die tientallen miljarden per jaar aan naleving uitgeeft, wordt dus afgerekend op de aanwezigheid van het systeem en niet op de werking ervan. Het Europese antiwitwaspakket verandert die verhouding op één punt en verscherpt haar op een ander: één rechtstreeks toepasselijk regelboek vanaf 10 juli 2027 en een Europese toezichthouder in Frankfurt, maar tegelijk artikel 75, dat gezamenlijke gegevensdeling toestaat wanneer het risico al bekend is.

19%

Van 120 beoordeelde landen met een hoog of substantieel effectiviteitsniveau bij verbeurdverklaring (FATF, Report on the State of Effectiveness and Compliance with the FATF Standards, 2022)

Vooraf

Regtech is een sector die verkoopt aan een klant die zelf niet weet of het product werkt. Dat is geen aanklacht maar een structurele eigenschap: een bank die tienduizend meldingen per jaar doet, weet niet welke daarvan tot een veroordeling heeft geleid, want die informatie komt niet terug. Wat de bank wel weet, is of de toezichthouder tevreden was over het proces. Zo ontstaat een markt waarin het bewijs van inspanning het product is.

Dit rapport kijkt naar wat er in die verhouding aan het schuiven is. Er is gekeken naar de eigen effectiviteitsrapportage van de FATF, naar de ramingen van Europol over verbeurdverklaring, naar verordening (EU) 2024/1620, verordening (EU) 2024/1624 en richtlijn (EU) 2024/1640, naar het meerjarenplan van de Europese antiwitwasautoriteit, en naar de ontmanteling van het Nederlandse initiatief voor gezamenlijke transactiemonitoring. Waar een veelgeciteerd cijfer geen vindbare bron heeft, staat dat er ook.

De inhoud geldt op 17 juli 2026. De belangrijkste data in dit rapport liggen in de toekomst: 10 juli 2027 en 1 januari 2028.

Venture Campus

01 Twee cijfers die niet bij elkaar passen

De Financial Action Task Force beoordeelt sinds 2013 twee dingen tegelijk. Technische naleving: heeft een land de wetten, de regels en de instrumenten die de veertig aanbevelingen vragen. En effectiviteit: leveren die maatregelen resultaat, gemeten langs elf onmiddellijke uitkomsten die samen beschrijven wat een werkend systeem hoort te bereiken. Twee assen, dezelfde landen, dezelfde beoordelaars.

Op de eerste as gaat het goed. Volgens het jaarverslag 2023-2024 van de FATF steeg de technische naleving tussen 2012 en 2024 van 36% naar 76%, over meer dan tweehonderd jurisdicties. Dat is een echte verandering. Landen die twintig jaar geleden geen antiwitwaswetgeving hadden, hebben nu een compleet stelsel op papier, en dat is het resultaat van dertig jaar collegiale toetsing en aanhoudende druk.

Van 36% naar 76% op de regels. Blijvend rond 1 tot 2% op de uitkomst.
De correlatie is bij benadering afwezig.

Op de tweede as gaat het niet goed, en de FATF publiceert dat zelf. In haar rapport over de staat van effectiviteit en naleving, uit 2022 en gebaseerd op 120 beoordeelde jurisdicties, kwam de organisatie tot de conclusie dat vrijwel alle landen substantiële verbetering nodig hebben bij de effectieve uitvoering van haar normen. Voor het afnemen van crimineel vermogen haalde volgens dezelfde bron 19% van die 120 landen een hoog of substantieel effectiviteitsniveau. Het RUSI wees er in een beleidsnota op dat de FATF daarbij ook zelf vaststelde dat capaciteit een knelpunt blijft.

Europol komt vanuit een andere kant op hetzelfde uit. In *From Suspicion to Action*, het rapport van haar Financial Intelligence Group uit 2017, raamde Europol dat nauwelijks 1% van de criminele opbrengsten in de Unie uiteindelijk verbeurd wordt verklaard. In *The Other Side of the Coin*, uit 2023, stelt Europol dat wat de rechtshandhaving criminele netwerken weet af te nemen nog altijd onder 2% van de jaarlijkse opbrengsten van georganiseerde misdaad blijft. De pagina van de Europese Commissie over confiscatie en vermogensrecuperatie citeert diezelfde ongeveer 2% en noemt het lage percentage een aanhoudende uitdaging, ondanks substantiële investeringen in middelen en wetgeving.

Zet die getallen naast elkaar en u krijgt een ongemakkelijke figuur. Van 36% naar 76% op de regels. Blijvend rond 1 tot 2% op de uitkomst. De correlatie tussen beide is niet negatief; zij is bij benadering afwezig. Dat is de vaststelling waarop dit hele rapport rust en zij komt niet van critici maar van de instellingen die het systeem zelf bouwen en beoordelen.

Bron: FATF, Report on the State of Effectiveness and Compliance with the FATF Standards, 2022, gebaseerd op 120 beoordeelde jurisdicties · FATF, Annual Report 2023-2024 · Europol, From Suspicion to Action, Financial Intelligence Group, 2017 · Europol, The Other Side of the Coin: Analysis of Financial and Economic Crime, 2023 · Europese Commissie, Migration and Home Affairs, Confiscation and asset recovery, geraadpleegd 18 november 2025 · RUSI, Boosting the FATF's Global Asset Recovery Responses, beleidsnota

02 Waarom inspanning gemeten wordt en resultaat niet

Het is verleidelijk dit als onwil te lezen en dat is het niet. Inspanning is meetbaar en resultaat is dat nauwelijks, en een toezichtstelsel meet wat het kan meten. Een toezichthouder kan tellen hoeveel cliëntenonderzoeken zijn uitgevoerd, hoeveel waarschuwingen zijn opgevolgd, hoeveel meldingen zijn gedaan en binnen welke termijn. Dat zijn feiten die in een systeem staan.

De uitkomst staat nergens. Een bank die een melding doet, hoort daarna in de regel niets meer. Of de melding tot een onderzoek leidde, of dat onderzoek tot een vervolging, en of die vervolging tot een verbeurdverklaring, is informatie die bij de opsporingsdienst blijft en om begrijpelijke redenen niet terugstroomt. De melder krijgt geen feedback en kan dus ook zijn eigen model niet bijstellen op basis van de enige uitkomst die telt.

De ruis kost geld, het gemiste geval kost een boete. Lage drempels zijn geen incompetentie maar een correcte lezing van de prikkels.

Europol beschreef in *From Suspicion to Action* de bijbehorende versnippering aan de ontvangende kant. Op een enquête van Europol gaf minder dan de helft van de witwasunits in de lidstaten aan toegang te hebben tot de gegevens uit contantendeclaraties, terwijl de meerderheid dacht dat die toegang hun onderzoeken zou helpen. De helft rapporteerde geen, geen rechtstreekse of beperkte toegang tot verdachte-transactiemeldingen. Drie informatiebronnen die samen een beeld zouden geven, en weinig landen waarin één autoriteit ze alle drie kan zien.

Het gevolg is een productmarkt met een vreemde definitie van kwaliteit. Wat een regtechleverancier verkoopt, is niet een verlaging van witwascriminaliteit, want die kan hij niet aantonen en de klant kan haar niet meten. Wat hij verkoopt, is verdedigbaarheid: een bewijsspoor dat een inspecteur overtuigt dat de instelling zorgvuldig heeft gehandeld. Dat is een echte waarde en het is een andere waarde dan de wetgever bedoelde.

En het verklaart een keuze die van buiten irrationeel lijkt. Als u afgerekend wordt op gemiste signalen en niet op valse alarmen, is de rationele instelling van uw drempels: laag. Elke drempel die u optrekt om ruis te verminderen, vergroot het risico dat u iets mist waarvoor u aansprakelijk bent. De ruis kost geld; het gemiste geval kost een boete en een krantenkop. Zo bouwt een sector systematisch systemen die overwegend alarmen produceren die nergens over gaan, en doet zij dat niet uit incompetentie maar uit een correcte lezing van de prikkels.

Bron: Europol, *From Suspicion to Action*, Financial Intelligence Group, 2017 · FATF, *Methodology* 2022, elf onmiddellijke uitkomsten

03 Het pakket dat het regelboek vervangt

In 2024 heeft de Unie het hele stelsel opnieuw opgezet, en de belangrijkste verandering staat niet in de inhoud van de regels maar in hun rechtsvorm. Vijf opeenvolgende richtlijnen worden

vervangen door één rechtstreeks toepasselijke verordening. Een richtlijn moet worden omgezet en wordt daarmee zevenentwintig keer geïnterpreteerd; een verordening geldt automatisch en identiek in alle lidstaten. Voor een sector die zijn omzet grotendeels haalde uit nationale verschillen, is dat geen detail.

Het pakket bestaat uit drie instrumenten die vaak door elkaar gehaald worden. Verordening (EU) 2024/1620 richt de Autoriteit voor de bestrijding van witwassen op en regelt haar bevoegdheden en structuur; zij is van toepassing sinds 1 juli 2025. Verordening (EU) 2024/1624, het eigenlijke regelboek, trad in werking op 9 juli 2024 en is van toepassing vanaf 10 juli 2027. Richtlijn (EU) 2024/1640 regelt het institutionele kader, de registers van uiteindelijk begunstigten, de financiële inlichtingeneenheden en het nationale toezicht, en moet tegen 10 juli 2027 omgezet zijn.

De autoriteit zelf zit in Frankfurt, in de Messeturm, en is op 1 juli 2025 formeel van start gegaan onder voorzitter Bruna Szego. Op 1 januari 2026 hebben de Europese Bankautoriteit en de nieuwe autoriteit de overdracht van alle antiwitwasmandaten en functies afgerond. Op 4 februari 2026 publiceerde de autoriteit haar eerste meerjarenplan voor 2026 tot 2028, met als een van de prioriteiten een centrale Europese databank met gegevens over meldingsplichtige entiteiten, risicobeoordelingen, screeningresultaten, toezichtmaatregelen en sancties, die in 2027 volledig operationeel zou moeten zijn.

Rechtstreeks toezicht begint op 1 januari 2028 en het is beperkt: veertig geselecteerde instellingen met een verhoogd en grensoverschrijdend risicoprofiel. Alle andere meldingsplichtige entiteiten blijven onder nationaal toezicht staan. De verwachting die de sector zelf uitspreekt, is dat de norm waaraan die veertig worden gehouden de facto de norm voor de rest wordt, via technische reguleringsnormen, convergentierichtsnoeren en gezamenlijke toezichtteams.

De selectie van die veertig is zelf een gegevensoefening, en dat is waar de sector wakker van hoort te liggen. De autoriteit is een gegevensverzameling gestart om de risicomodellen te iken waarmee zij in 2027 zal selecteren. Dezelfde geharmoniseerde gegevenspunten die zij daarvoor opvraagt, zijn de gegevenspunten die een instelling nodig heeft voor haar eigen bedrijfsbrede risicobeoordeling. De vraag is niet langer of uw beleid deugt maar of uw gegevens machineleesbaar, volledig en consistent zijn.

Instrument	Vorm	Datum
Verordening (EU) 2024/1620	Institutionele verordening	Van toepassing sinds 1 juli 2025
Overdracht mandaten EBA naar AMLA	Bestuurlijk	Afgerond 1 januari 2026
Verordening (EU) 2024/1624 (AMLR)	Rechtstreeks toepasselijk regelboek	Van toepassing 10 juli 2027
Richtlijn (EU) 2024/1640 (AMLD6)	Om te zetten richtlijn	Omzetting tegen 10 juli 2027
Rechtstreeks toezicht op 40 instellingen	Toezicht	Vanaf 1 januari 2028

Het Europese antiwitwaspakket: wat wanneer geldt

Bron: Verordening (EU) 2024/1620 tot oprichting van de Autoriteit voor de bestrijding van witwassen (AMLA), van toepassing sinds 1 juli 2025 · Verordening (EU) 2024/1624 (AMLR), in werking 9 juli 2024, van toepassing vanaf 10 juli 2027, EUR-Lex · Richtlijn (EU) 2024/1640 (AMLD6), omzetting tegen 10 juli 2027 · AMLA, Single Programming Document 2026-2028, gepubliceerd 4 februari 2026 ·

04 Het Nederlandse experiment dat werd afgebroken

Terwijl Brussel het regelboek herschreef, liep in Nederland het meest ambitieuze antwoord van Europa op het versnipperingsprobleem. Vijf banken, ABN Amro, ING, Rabobank, Triodos Bank en de Volksbank, richtten in 2020 Transactie Monitoring Nederland op. Het idee was rechttoe rechtaan: één bank ziet alleen haar eigen kant van een keten, dus legt u de transactiegegevens samen en zoekt u naar netwerken die vanuit één instelling onzichtbaar zijn.

De opzet was niet naïef. Uitgewisseld werden alleen transacties van zakelijke klanten met een omzet tot 250 miljoen euro per jaar. De gegevens gingen niet onder een naam maar onder een code naar de gezamenlijke voorziening, zodat de identiteit van de klant bij de bank bleef. Constateerde de voorziening iets ongebruikelijks, dan ging het signaal terug naar de betrokken bank, die het zelf beoordeelde.

Kritiek was er van meet af aan. De Autoriteit Persoonsgegevens noemde de werkwijze een centraal bancaire sleepnet en oordeelde dat zij niet in de geest van de privacywetgeving was. Stichting Human Rights in Finance betoogde dat het initiatief zonder deugdelijke grondslag werkte. Het wetsvoorstel Plan van aanpak witwassen, dat de gezamenlijke monitoring een wettelijke basis moest geven, strandde na de val van het kabinet en werd controversieel verklaard.

Wat het initiatief uiteindelijk beëindigde, kwam echter niet uit Den Haag. Tijdens de onderhandelingen over het Europese pakket bleek Nederland alleen te staan in zijn wens om deze vorm van gezamenlijke monitoring te behouden; het Europees Parlement was tegen. Minister van Financiën Van Weyenberg schreef de Tweede Kamer dat het initiatief niet aansloot bij de nieuwe regels. In juli 2024 kondigde de organisatie aan haar bestaande activiteiten en capaciteiten af te bouwen, met verwijzing naar de verordening die in juli 2027 in werking treedt.

Het is het zeldzame geval van een sector die precies deed wat de kritiek op het stelsel voorschreef, gezamenlijk in plaats van gefragmenteerd, en die daarmee moest stoppen omdat de wetgever ondertussen een andere afweging maakte. Of dat de juiste afweging was, is een echte discussie. Dat de uitkomst het probleem waarop de kritiek zich richtte niet oplost, staat vast: elke bank kijkt weer alleen naar haar eigen kant van de keten.

Bron: Transactie Monitoring Nederland, aankondiging van de afbouw van activiteiten, juli 2024 · Ministerie van Financiën, brief van minister Van Weyenberg aan de Tweede Kamer over TMNL en de Europese antiwitwasregels, februari 2024 · Autoriteit Persoonsgegevens, standpunt over gezamenlijke transactiemonitoring · Security.NL, verslag van de beëindiging van de gezamenlijke transactiemonitoring, juli 2024 · Accountancy Vanmorgen, Banken stoppen gezamenlijke transactiemonitoring, 1 juli 2024

05 Artikel 75, en de knoop die erin zit

De bepaling die dit alles regelt, is artikel 75 van verordening (EU) 2024/1624: uitwisseling van informatie in het kader van partnerschappen voor informatie-uitwisseling. Het artikel verbiedt gezamenlijke gegevensdeling niet. Het bindt haar aan voorwaarden, en die voorwaarden bepalen wat voor soort systeem u ermee kunt bouwen.

Delen mag alleen ten aanzien van welbepaalde klanten: klanten die verbonden zijn met een hoger risico zoals vastgesteld in de supranationale of de nationale risicobeoordeling, klanten die onder een van de situaties uit de artikelen 29, 30, 31 en 36 tot 46 vallen, of klanten waarover de instellingen aanvullende informatie moeten verzamelen om te bepalen of zij aan een hoger risico verbonden zijn. Daarnaast: voorafgaande melding aan de toezichthouder, verificatie vóór de start van het partnerschap, een gegevensbeschermingseffectbeoordeling, pseudonimisering, en voorafgaande toestemming van de financiële inlichtingeneenheid voordat informatie over een verdachte transactie binnen het partnerschap wordt verspreid.

Een verdachte structuur is een eigenschap van de verbindingen. Wie alleen mag delen wat hij al verdenkt, deelt wat hij al weet.

Wie dat leest als een zuivere cirkelredenering leest te snel, en dat is de eerlijke nuance in dit rapport. Die derde categorie bestaat precies om het probleem op te lossen: u mag delen om te bepalen of het risico hoger is. De knoop zit niet in de logica maar in de schaal. Het regime is per klant, met een grond per klant en een verantwoording per klant. Het is geen regime waarin u alle transacties van alle zakelijke klanten van vijf banken bij elkaar legt en het patroon laat opkomen.

Dat is precies het verschil tussen zoeken en vinden. Een netwerkanalyse die rekeningen bij meerdere banken met elkaar in verband brengt, werkt alleen wanneer u de hele graaf ziet, want de verdachte structuur is een eigenschap van de verbindingen, niet van de knopen. Als u alleen de knopen mag delen die u al verdacht vindt, deelt u wat u al weet. Dat kan nuttig zijn en het is iets anders dan wat de vijf banken probeerden.

Eén detail in artikel 75 verdient aparte aandacht, want het is het eerste van zijn soort in dit rechtsgebied. Informatie die door AI of algoritmische verwerking is gegenereerd, moet onderworpen zijn aan adequaat menselijk toezicht. Een regtechleverancier die een model verkoopt dat binnen een partnerschap draait, verkoopt dus ook een verplichting: iemand moet de uitkomst kunnen beoordelen, en dat sluit een model uit waarvan de uitkomst niet uit te leggen valt.

Bron: Verordening (EU) 2024/1624, artikel 75, uitwisseling van informatie in het kader van partnerschappen voor informatie-uitwisseling · Verordening (EU) 2024/1624, artikel 69, gelaagd regime voor het melden van verdachte transacties · AMLA, consultatiedocument over de ontwerp-RTS onder artikel 16(4) en 17(3) AMLR, Frankfurt, 16 april 2026 · Curtis, vergelijkende analyse van artikel 75 AMLR en section 314(b) van de Amerikaanse regelgeving, juli 2026

06 De rekening

Over de kosten van dit alles bestaan cijfers, en zij verdienen een voorbehoud. LexisNexis Risk Solutions publiceert jaarlijks een raming van de kosten van financieel-economische naleving. Voor 2024 kwam die uit op 85 miljard dollar in Europa, het Midden-Oosten en Afrika samen, en op 61 miljard dollar in de Verenigde Staten en Canada. Een eerdere editie raamde de wereldwijde kosten voor financiële instellingen op meer dan 206 miljard dollar. Dit zijn ramingen van een leverancier op basis van enquêtes onder klanten, en zij zijn een orde van grootte, geen boekhouding.

Wat wel vaststaat, is dat de kosten grotendeels uit hoofden bestaan en niet uit software. Naarmate het transactievolume stijgt, stijgt het aantal signalen, en elk signaal vraagt een

menselijke beoordeling. Dat is de reden waarom deze kostenpost meebeweegt met de economie en niet met de criminaliteit.

In de Verenigde Staten is die vraag voor het eerst formeel gesteld. FinCEN startte in september 2025 een enquête naar de kosten van naleving van de antiwitwasregels: de toezichthouder wil weten wat zijn eigen regime de sector kost. Dat is een opmerkelijk moment, want het veronderstelt dat de kosten een variabele zijn en niet een gegeven.

Voor de sector zelf verandert de kostenstructuur van vorm. Onder een rechtstreeks toepasselijk regelboek verdwijnt een deel van het werk dat bestond uit het vertalen van zevenentwintig nationale regimes naar één operationeel model. Dat werk was omzet. Wat ervoor terugkomt, is werk aan gegevenskwaliteit: de gegevenspunten die de autoriteit opvraagt, in het formaat dat zij oplegt, met een spoor dat aantoont hoe een risicobeslissing tot stand kwam.

En daar zit de verschuiving die deze sector het meest raakt. Verdedigbaarheid blijft het product, maar de rechter van die verdedigbaarheid verandert. Zij was een nationale inspecteur met een eigen interpretatie. Zij wordt een gemeenschappelijke reeks technische reguleringsnormen, een centrale databank en een selectiemodel. Een uitleg die bij de ene toezichthouder werkte omdat het al jaren zo ging, werkt niet tegenover een model dat uw gegevens naast die van 27 lidstaten legt.

Bron: LexisNexis Risk Solutions, True Cost of Financial Crime Compliance, EMEA-editie 2024 (85 miljard dollar) en editie Verenigde Staten en Canada 2024 (61 miljard dollar) · LexisNexis Risk Solutions, Global Financial Crime Compliance Costs for Financial Institutions Totals More Than USD 206 Billion, 2023 · FinCEN, Survey of the Costs of AML/CFT Compliance, gestart september 2025 · AMLA, Single Programming Document 2026-2028, 4 februari 2026

07 Wat het verandert

Voor een regtechbedrijf verschuift de plek waar de waarde zit. Zij zat in het overbruggen van nationale verschillen en in het vertalen van interpretatie naar configuratie. Vanaf 10 juli 2027 is het regelboek voor de hele Unie hetzelfde, en verschil in interpretatie wordt schaars. Wat overblijft, is uitlegbaarheid: kunnen aantonen waarom dit signaal is opgekomen, met welke gegevens, en waarom een mens het zo heeft beoordeeld.

Voor een instelling verandert de voorbereiding van karakter. De vraag van een toezichthouder was: laat uw beleid zien. De vraag wordt: lever deze gegevenspunten in dit formaat. Dat is geen beleidsvraag maar een technische, en zij raakt systemen die vaak twintig jaar oud zijn en die nooit ontworpen zijn om een geharmoniseerde reeks velden uit te leveren. Wie in 2027 begint, begint na de selectieoefening waarmee de autoriteit haar veertig kiest.

Voor wie modellen bouwt, zit de belangrijkste beperking in twee zinnen die op verschillende plaatsen staan. Artikel 75 vraagt adequaat menselijk toezicht op wat een algoritme genereert. En de prikkel om drempels laag te zetten blijft bestaan zolang de afrekening op gemiste signalen gebeurt. De combinatie zet een bovengrens op hoe agressief een model ruis mag wegsnijden, hoe goed het ook is.

Voor het beleid ligt er een vraag die dit rapport niet kan beantwoorden. Het pakket harmoniseert het systeem waarvan de eigen beoordelaar zegt dat het op de uitkomst niet werkt. Harmonisatie maakt een systeem consistent en het is geen mechanisme dat verbeurdverklaring verhoogt. De centrale databank kan dat wel doen, want voor het eerst komt er een plek waar

risicobeoordelingen, toezichtmaatregelen en sancties over 27 lidstaten samenkomen. Of iemand die databank ooit tegen de uitkomstcijfers gaat leggen, is een keuze en geen technisch gegeven.

En voor iedereen in deze sector geldt de vraag die de FATF zichzelf al stelde. De vijfde beoordelingsronde loopt sinds 2024 onder de methodologie van 2022 en legt het accent nadrukkelijk op effectiviteit. De eerste twee rapporten van die ronde verschenen in december 2025; op de plenaire vergadering van 11 tot 13 februari 2026 in Mexico-Stad zijn de beoordelingen van Oostenrijk, Italië en Singapore aangenomen. Landen die de vierde ronde doorkwamen op hun wetboek alleen, krijgen deze keer een andere vraag.

Bron: Verordening (EU) 2024/1624, artikel 75 · FATF, Methodology 2022 en de start van de vijfde ronde in 2024 · FATF, Outcomes FATF Plenary, 11-13 februari 2026, Mexico-Stad · AMLA, Single Programming Document 2026-2028, 4 februari 2026

08 Wat er nog niet klopt

Begin met het cijfer dat in dit rapport bewust ontbreekt. Iedereen in deze sector citeert dat 90 tot 95% van de signalen uit transactiemonitoring vals alarm is. Het getal duikt op in leveranciersmateriaal, in vakbladen en in presentaties, en de bronvermelding leidt telkens naar een andere secundaire tekst, vaak terug naar een niet-openbaar rapport van een adviesbureau. Er is geen openbare, herhaalbare meting over een gedefinieerde populatie. Voor een sector die haar bestaan ontleent aan meten, is het opmerkelijk dat haar bekendste cijfer over zichzelf niet thuis te brengen is.

Het tweede voorbehoud betreft de ramingen van Europol. De 1% en de 2% zijn zelf schattingen: een teller die uit gerapporteerde verbeurdverklaringen komt en een noemer die een raming is van criminele opbrengsten. Ronald Pol liet in Policy Design and Practice in 2020 zien hoe gevoelig die verhouding is voor de gekozen definities: afhankelijk van teller en noemer komt u op 1,1%, op 0,15% of op 0,07%. Zijn punt is dat de onnauwkeurigheid het argument niet raakt, omdat het gat zo groot is dat geen enkele redelijke herberekening het dicht. Dat is een sterk argument en het blijft een argument over een raming.

Het derde is dat de effectiviteitscijfers van de FATF over landen gaan en niet over instellingen. Een land kan laag scoren op verbeurdverklaring terwijl zijn banken uitstekend melden, omdat het knelpunt bij het openbaar ministerie ligt of bij de capaciteit van een inlichtingeneenheid. Wie de 19% gebruikt als bewijs dat de nalevingsindustrie faalt, maakt een sprong die de data niet dragen. Wat de data wel dragen, is dat het stelsel als geheel het geld niet afneemt.

Het vierde is dat het pakket op belangrijke punten nog geschreven wordt. Er staan drieëntwintig maatregelen van niveau 2 en 3 open, waarvan het merendeel tegen 10 juli 2026 verwacht werd; de consultaties liepen in de eerste helft van 2026 nog. Wie vandaag beweert te weten hoe de selectiemethodologie in detail zal uitpakken of welke gegevenspunten precies gevraagd worden, loopt vooruit op teksten die er nog niet zijn.

En het vijfde is de vraag die deze hele redenering kan omkeren. Misschien is verbeurdverklaring de verkeerde meetlat. Het stelsel produceert ook afschrikking, uitsluiting van bepaalde geldstromen uit het legale circuit, en inlichtingen die tot arrestaties leiden zonder dat er geld wordt afgenomen. Geen van die drie zit in de 1%. Wie het stelsel wil verdedigen, heeft daar een

goed argument. Het ongemak is dat niemand die drie meet, en dat een verdediging die berust op onmeetbare effecten precies dezelfde vorm heeft als het probleem waarmee dit rapport begon.

Bron: Ronald F. Pol, Anti-money laundering: The world's least effective policy experiment? Together, we can fix it, Policy Design and Practice 3(1), 2020 · FATF, Report on the State of Effectiveness and Compliance with the FATF Standards, 2022 · Europol, From Suspicion to Action, 2017 · financialregulations.eu, overzicht van de openstaande niveau 2- en niveau 3-maatregelen onder het EU-antiwitwaspakket, 23 maart 2026

Over Venture Campus

Venture Campus is een Belgisch adviesbureau voor innovatiefinanciering. Het bereidt aanvragen voor innovatiesteun voor, schrijft ze en dient ze samen met de klant in bij de Vlaamse, federale en Europese instrumenten.

Alle sectoren, producten en diensten komen in aanmerking, omdat de beoordelingscriteria sectorneutraal zijn. De klant brengt de technologie, het domein en het plan. Venture Campus brengt het instrument, de criteria en de blik van de beoordelaar, toegepast vóór de indiening. Voor het soort werk dat in dit rapport aan bod komt, is het O&O-instrument van VLAIO doorgaans het relevante: 25 tot 45% steun voor ontwikkelingsprojecten en 25 tot 60% voor onderzoeksprojecten, met een maximum van 3 miljoen euro per project. Die percentages gelden op de datum op de cover.

Op de meeste trajecten geldt no cure, no pay: u betaalt pas wanneer de steun is toegekend. Dat geldt niet voor Strategische Transformatiesteun en het beschrijft de fiscale trajecten niet.

Wie wil weten of een project in aanmerking komt, begint met de gratis analyse of met de subsidiescan van zes vragen op venturecampus.com.

BRONNEN

FATF, Report on the State of Effectiveness and Compliance with the FATF Standards, 2022 · FATF, Annual Report 2023-2024 · FATF, Methodology 2022 voor technische naleving en effectiviteit, elf onmiddellijke uitkomsten · FATF, Outcomes FATF Plenary, 11-13 februari 2026, Mexico-Stad · Europol, From Suspicion to Action, Financial Intelligence Group, 2017 · Europol, The Other Side of the Coin: Analysis of Financial and Economic Crime, 2023 · Europese Commissie, Confiscation and asset recovery, Migration and Home Affairs · RUSI, Boosting the FATF's Global Asset Recovery Responses · Ronald F. Pol, Anti-money laundering: The world's least effective policy experiment?, Policy Design and Practice 3(1), 2020 · Verordening (EU) 2024/1620 tot oprichting van AMLA, van toepassing sinds 1 juli 2025 · Verordening (EU) 2024/1624 (AMLR), van toepassing vanaf 10 juli 2027, EUR-Lex · Richtlijn (EU) 2024/1640 (AMLD6), omzetting tegen 10 juli 2027 · AMLA, Single Programming Document 2026-2028, 4 februari 2026 · AMLA, consultatiedocument ontwerp-RTS onder artikel 16(4) en 17(3) AMLR, 16 april 2026 · Curtis, analyse van artikel 75 AMLR naast section 314(b), juli 2026 · Transactie Monitoring Nederland, aankondiging afbouw activiteiten, juli 2024 · Ministerie van Financiën (NL), Kamerbrief over TMNL en de Europese antiwitwasregels, februari 2024 · Autoriteit Persoonsgegevens, standpunt over gezamenlijke transactiemonitoring · Accountancy Vanmorgen, Banken stoppen gezamenlijke transactiemonitoring, 1 juli 2024 · LexisNexis Risk Solutions, True Cost of Financial Crime Compliance, edities 2023 en 2024 · FinCEN, Survey of the Costs of AML/CFT Compliance, september 2025 · financialregulations.eu, overzicht openstaande niveau 2- en 3-maatregelen EU-antiwitwaspakket, 23 maart 2026

Copyright 2026 Venture Campus BV. Alle rechten voorbehouden. Deze publicatie is algemene informatie over ontwikkelingen in de sector en geen technisch, fiscaal, juridisch of financieel advies. De beschreven technologie, regelgeving en marktsituatie gelden op de datum vermeld op de cover en kunnen wijzigen; raadpleeg steeds de vermelde bronnen en de bevoegde instanties. Vermelding van ondernemingen, producten of technologieën betekent geen aanbeveling. Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.